

Leto IX.

Številka I.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorna urednika:

Dr. Makso Pirc in dr. Viktor Supan.

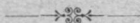

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1893

VSEBINA.

1. <i>Dr. U.</i> : Pomen po odstopniku sklenjene razsodniške pogodbe za prejemnika	1
2. X.: Pravniška kronika 1892. leta	6
3. <i>Dr. Fr. Oblak</i> : O razumljivosti, ki je zahtevamo od slovenskih pravnikov	8
4. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
a) K razlagi §-ov 869.—877. obč. drž. zak.	11
b) Ni treba dokazati nevarnosti za dovolitev eksekucije v varnost „pendente appellatione“	17
c) Je li nujni delež dedni delež ali pa tirjatev do zapuščine? Neznano kje bivajoči nujni dedič mora se v smislu §-a 131. ces. pat. z dne 9. avg. 1854, št. 208 drž. zak. ediktom obvestiti o pripali mu dedščini	18
d) Pogoji postopanja po §-u 298. obč. sod. reda in dvor. dekr. z dne 7. majnika 1839, št. 358 z. j. z.	19
e) Zapor v smislu §-a 3. zakona z dne 16. marcija 1884, št. 35 drž. zak. in pravica revnih	21
5. Iz upravne prakse.	
O odmeri oprotnine pri neposrednih cesarskih fevdih	22
6. Pregled pravosodstva	25
7. Književna poročila	27
8. Razne vesti	30
9. Vabilo	32

Pomen po odstopniku sklenjene razsodniške pogodbe za prejemnika.

Predno preidemo k razmotravanju v glavnem našem vprašanju, treba je, da spregovorimo nekoliko o bistvu odstopa in njegovih nasledkih za prizadete osebe.

V starejšem rimskem pravu sploh ni bilo mogoče odstopati tirjatev, — pozneje predrugačilo se je to sicer tako, da je nastal za prejemnika *mandatum in rem suam*, da je le-ta tožil *alieno nomine*¹⁾. Pozneje dodelila se je prejemniku *actio utilis* tako, da ni več tožil *alieno*, temveč *suo nomine*. — Justinian uže pa se izrazi v L. 33 C. 4, 35: *transferre debitum*.

Po avstrijskem pravu²⁾ pa odstop nima tega značaja. Prejemnik je pravi novi upnik, ki pristopi stari obligaciji; na njega prenese odstopnik tirjatev samo (§ 1392. obč. drž. zak.)

Razmerje spremeni se torej tako, da stopi vanj nov subjekt, izstopi pa istodobno stara do sedaj zapletena oseba; pravica pa, oziroma odstopljena tirjatev se ne predrugači.

Takoj po sklenjeni odstopni pogodbi nastane torej med odstopnikom in prejemnikom novo pravno razmerje, v katero vstopi *cessus* radi pravno-političnih razlogov šele v trenutku, ko se mu naznani odstop — (*denunciatio*). Prejemnik je pa uže od dne dovršene pogodbe naprej pravi *dominus obligationis*.

¹⁾ Gaius IV. § 86.: „*qui autem alieno nomine agit, intentionem quidem ex persona domini sumit, condemnationem autem in suam personam convertit: nam si verbi gratia Lucius Titius pro Publico Maevio agit, ita formula concipitur: Si paret N^m. N^m. Publico Maevio X milia dare oportere iudex N^m. N^m. Lucio Titio X milia condemna s. n. p. a.*“ — Glej Arndts Pand. § 254. nasl. Dernburg Pand. II. § 48. i. dr. tam navedene.

²⁾ Glej razun znanih komentarjev: Hasenöhril öst. Oblg. R. II. § 72. i. n. in Krainz Sistem II. 1. § 329 i. n.

V svoji razsodbi z dne 2. majnika 1888, št. 4114. (G. Z. št. 32, ex 1888, st. 253) izreklo je najvišje sodišče, da je odstopna pogodba uže v trenutku med odstopnikom in prejemnikom končanega dogovora dovršena, da ni treba privolitve dolžnikove ali pa njegovega obvestila za pravni obstoj odstopa, da radi tega nima po cesiji a pred naznanilom vršče se izvršilno prisojilo nobenega pomena, da je brezveljavno; — določba §-a 1395. obč. drž. zak. ima samo namen varovati dolžnika škode.

Predmet odstopni pogodbi more biti edino le tirjatvena pravica.¹⁾

Hasenöhr l pravi n. n. m., da o tem po avstrijskem pravu ne more biti dvoma, dasi določuje § 1393. obč. drž. zakonika, da se morejo vse pravice odstopati, ki so odtujljive. Za odtujitev stvarnih pravic nahajajo se določila v 5., 6. in 7. poglavji II. dela obč. drž. zak. in ako bi se sprejel nazor, da se morejo tudi le-te odstopati, zapleli bi se iz protislovja v protislovje. Veljati mora tudi za avstrijsko pravo, da se more odstopiti sicer tudi še negotova, nezapala ali pogojna tirjatev, a vedno le tirjatev sama, takošna kakor pristoja upniku, ne pa obligatorično razmerje kot tako, pač actio pro socio, mandati, i. t. d., ne pa vse pravice in dolžnosti izvirajoče iz kakega pravnega razmerja²⁾.

S tirjatvijo odstopijo se pa tudi vse ž njo združene postranske pravice; — pravica tirjati obresti, pravica do prokov i. t. d. Zastavna pravica³⁾ se pa še ni odstopila z dovršenim odstopom tirjatve; pridobila se je samo pravica tirjati izročitev zastave⁴⁾.

Prejemniku, pravi § 1394. obč. drž. zak. gredó gledé na prepuščeno tirjatev uprav tiste pravice, katere je imel odstopnik. Prvi je drugega popolni singularni naslednik. Iz tega pa sledi, da ne pridobi samo postranske pripadke tičoče se odstopljene tirjatve — a da mu zamore ugovarjati dolžnik tudi vse ugovore, tičoče se tirjatve, ravno tako, kakor če bi odstopnik ostal njegov upnik; ne more pa ugovarjati — ugovorov

¹⁾ Glej posebno Hasenöhr l II. § 73.

²⁾ Arndts. Pand, § 255.

³⁾ Glej „Slov. Pravník“ ex 1891, st. 37, 4. odst.

⁴⁾ Hasenöhr l. c. II. st. 200.

tičočih se osebe prejemnikove, ali razmerja med prejemnikom in odstopnikom.¹⁾

Rekli smo užé preje, da se more odstopati le tirjatev. Pripomnimo tu, da se more tudi odstopiti tirjatev iz obestranske pogodbe, povdarjati nam je pa, da se²⁾ — more odstopiti le tirjatvene pravice, pridobljene po taki pogodbi, ne pa tudi po pogodbi nastale dolžnosti — brez dovoljenja tretjega.

Da se torej dožene, katere ugovore, ki so mu pristojali proti odstopniku, more dolžnik tudi ugovarjati prejemniku, mora se vprašati, izvira li dotični ugovor iz posebnega razmerja med odstopnikom in dolžnikom, ali iz osebe odstopnikove ali pa iz razlogov, ki so v tesni dotiki s tirjatvijo samo.³⁾ Ugovori, ki niso z odstopljeno tirjatvijo v nobeni dotiki, ki je ne predrugačijo ter se ne dotikajo njene vsebine — odpadejo.

Najvišje sodišče ne razsojuje v tem oziru vedno jednako. Iz nekaterih razsodb je razvidno, da to sodišče še ni popolnem zapustilo napominjanega rimsko-pravnega stališča, da je prejemnik samo procurator in rem suam ter dopušča še vedno nasproti prejemniku ugovore, kateri se bi po našem nazoru morali zavreči.

Kam spada ugovor nepristojnosti na podlagi po odstopniku z dolžnikom sklenjene pogodbe na razsodnike?

Ne bomo tu preiskavali v praksi in teoriji prepirnega vprašanja, je-li dogovor, da bode razsodišče mesto rednega državnega sodišča sodilo v spornih zadevah, ki bi šele pozneje nastale iz kakega pravnega razmerja; le pactum de compromittendo ali pa uže popolna razsodniška pogodba⁴⁾ — ker je za naše predležeče vprašanje vsejedno, je-li nastala odstopljena tirjatev po dokončanem dogovoru na razsodišče — ali pa se je sklenila pogodba na razsodišče po uže nastali tirjatvi.

¹⁾ Compensando pa more ugovarjati vse do obvestila proti odstopniku nastale tirjatve (cf razsodbo najv. sod. z dne 25. aprila 1888, št. 4701 G. Z. 34, ex 1888, st 270. Zeiller, IV., 72)

²⁾ Hasenöhrl I. c. II. št. 176.

³⁾ Na kompenzacijo, ki ni ugovor v tehničnem oziru, se tu ne more ozirati.

⁴⁾ Krainz System § 159., Puchta Pand. § 296., G. N. 1007. Ger Zeit. 1881. št. 42. — i. dr.

Brez dvoma zamore vsakdo, kateremu se je storila civilna krivica, tožiti pred sodiščem, ter sme toženec — zahtevati, da se mu dá prilika, da se zagovarja in brani pred sodiščem (§ 63. obč. sod. reda in § 19. obč. drž. zak.)

Redni po zakonu določeni forum litis je v smislu zakona z dne 20. novembra 1852, št. 251 drž. zak. za dotično zadevo stvarno in krajno pristojče državno sodišče. Le izjemoma dovoljuje zakon, da se stranke podvržejo nedržavnemu razsodišču, a le potom pogodbe, ki zadošča vsem pogojem, katere zahteva zakon od pogodbe te vrste.¹⁾ Pravica vsake stranke, ki je prizadeta aktivno ali pasivno pri kakem radi civilne krivice nastalem sporu, je iskati pomoči pri državnem sodišči; — to je pravica, katere ji ne more nihče odvzeti, kakor ona sama, in to le po zakoniti pogodbi (§ 1391. obč. drž. zak. in §§ 270. i. n. obč. sod. red.)

Uže iz stvarnega značaja se da lahko posneti, da se more le stranka za svojo osebo odtegniti državni in podvreči zasebni razsodnikovi podsodnosti.

Dalje zahtevajo napominane, razsodišča se tikajoče postavne določbe, da so se podvrgle podsodnosti razsodnikovi „pravdajoče se stranke“ („streitende Parteien“), to je: pravnice stranke morajo biti identične s strankami, katere so sklenile razsodniško pogodbo.

Pri razmerji, v katerem stojita odstopnik in dolžnik, razločevati je torej pogodbo glede razsodišča natanko od pravnega uzroka tirjatve same.

Odstopniku je sicer dovoljeno odstopati svojo tirjatev; — ni pa dopustno odstopati dolžnosti in pravice, katere so mu nastale proti dolžniku iz kompromisa. Da postane razsodišče kompetentno tudi za prejemnika, je neobhodno potrebno, da se odpove novi opravičenec dolžniku nasproti izrecno svoji lastni pravici, iskati v slučajih spora pomoči pri rednem državnem sodišči. Skleniti se mora povsem nova razsodniška pogodba med dolžnikom in prejemnikom, katera nima prav nobene zveze z razsodniško pogodbo, ki sta jo sklenila dolžnik in odstopnik. Le-ta zgubila je namreč v trenutku, ko so se spremenili subjekti,

¹⁾ Izjeme so seveda obligatorična in fakultativna razsodišča n. pr. na borzi i. t. d., i. t. d.

ves svoj pomen, ker ni več mogoče spora tikajočega se odstopljene tirjatve med strankama, ki sta za svojo osebo sklenili prvotno razsodniško pogodbo. Ako se ne sklepa praviloma omenjena nova pogodba, ne bode dolžniku mogoče, zahtevati od tožnika-prejemnika, da se posluži razsodišča; — temveč se bode dolžnik uspešno branil proti kompetenci razsodišča, ako bi ga pozval prejemnik pred njim

Ugovor nepristojnosti rednega državnega sodišča radi sklenjene pogodbe na razsodišče ima svoj bistveni temelj v razmerji, ki obstoji med določenima strankama, ter se ne tiče tirjatve same, je ne predrugači ter sploh nima nobenega vpliva na njo, ker je za njeno vsebino vse jedno, vtoži se-li pred državnim sodiščem ali pa pred izvandržavnim — zasebnim razsodiščem; — torej odpade ta ugovor po razvitem nazoru v istem hipu, ko izstopi prizadeta stranka, a vstopi druga.

Po odstopniku sklenjena razsodniška pogodba nima torej za prejemnika prav nobenega pomena.

Le slučajno ostane dolžniku proti prejemniku *exceptio doli* — kedaj, to je *quaestio facti*.

Konečno se nam ne vidi brez pomena omeniti, da dovoljuje „načrt civilnega pravnega reda za v državnem zboru zastopana kraljestva in dežele“ zjediniti se strankama po med njima sklenjeni pogodbi, da bode pristojno razsodišče bodisi za določeni spor ali pa za vse med njima iz določenega pravnega razmerja v bodočnosti izvirajoče spore. Tudi načrt stoji torej na stališči, da velja razsodniška pogodba le za stranki, ki sta jo sklenili.

A le za singularnega pravnega naslednika nima razsodniška pogodba, katero je sklenil prednik, nobenega pomena, pač pa za občnega pravnega naslednika, ki nam predočuje celo imovinsko-pravno osebo svojega prednika (§ 918. obč. drž. zak.).

Dr. U.

Pravniška kronika 1892. leta.

Lani osorej izrekli smo nado, da nam bode možno, pišoč pravniško kroniko za leto 1892. zabeležiti velik napredek v zakonu in pravu našem.

Žal, da se naše želje niso izpolnile. Pregledajoč državni zakonik za leto 1892. najdemo v njem sila malo zakonov, kateri se tičejo sodnega prava. Mej njimi zavzema vsekako prvo mesto zakon z dné 16. marca 1892, št. 64. drž. zak. zastran odškodovanja za neopravičeno obsodbo. Z le-tem zakonom odpomoglo se je vsaj deloma potrebi, katera se je že davno čutila. Brez dvoma pozdravil je vsak pravnik z veseljem ta zakon.

Razun imenovanega nimamo skoro zabeležiti nobenega važnejega zakona, kateri bi se dotikal kazenskega prava.

Skoro nič bolje ne godi se nam, ako poročamo o zakonih tičočih se civilnega prava. V tem oziru imenovati nam je vsekako zakon z dné 16. julija 1892, št. 202 drž. zak., s katerim se določuje ustanovitev registrovanih pomožnih blagajnic. Zabeležiti nam je še zakon z dné 30. decembra 1891. l., št. 3 ex 1892. drž. zak. kateri navaja dodatna določila k zakonu z dné 28. julija 1889, št. 127 drž. zak. zastran uravnave razmer rudarskih skladovnic in oni z dné 17. septembra 1892, št. 178 drž. zak. enake vsebine.

Civilno-pravdnega reda tiče se zakon z dne 3. febru-
varija 1892, št. 36 drž. zak. s katerim so se ustanovila nekatera za mesto delegovana okrajna sodišča v mestu Dunajskem. Razun navedenih zakonov v vsem državnem zakoniku ne najdemo skoro važnejega zakona, kateri bi zadeval sodno pravo. V tej stroki nam torej v letu 1892. ni zabeležiti posebno velikega napredka.

Vsekako najvažnejši zakoni, katere nahajamo v državnem zakoniku za leto 1892., so pa oni z dne 2. avgusta 1892. l., št. 126 - 130 drž. zak., s katerimi se določuje, da se ima pri nas uvesti zlata kronska vrednost.

Navedeni zakoni ne bodo samo velike važnosti v gospodarskem oziru, temveč tudi za civilno-pravne razmere, ko pride v veljavo nova vrednost.

Z zakonom z dne 18. septembra 1892, št. 172 drž. zak. o obdačevanju trgovine z efekti in z izvršitveno naredbo z dne 10. novembra 1892, št. 197 drž. zak. storil se je važen korak, da so se tudi najbolj imoviti slojevi primorali dospevati državnim stroškom.

Kar se tiče naše uprave, važen je razglas ministerstva za bogočastje in nauk z dne 15. decembra 1891, št. 4 drž. zak. za l. 1892., s katerim se je priobčila ustava evangelijske cerkve ter zakon z dne 22. decembra 1891, št. 6 drž. zak. za l. 1892. zastran ustanovitve zdravniških zbornic.

Znameniti zakoni, katere nahajamo v državnem zakoniku za leto 1892., zadevajo mejnarodno pravo in trgovino. V mislih imamo trgovinske in colne pogodbe z nemškim cesarstvom in z Italijo z dné 6. decembra 1891, št. 15 in 17 drž. zak. za l. 1892. in trgovinsko pogodbo z Belgijo z dné 6. decembra 1891 in s Švico z dne 10. decembra 1891, št. 22, oziroma št. 18 drž. zak. za l. 1892.

V to stroko spada tudi še dogovor s cesarstvom nemškim za vzajemno obrano iznajdeb, znamek in vzorcev z dné 6. decembra 1891, št. 23 drž. zak. za l. 1892.

Velik upliv na našo trgovino imela bode tudi občja poštna pogodba z dné 4. julija 1891, katera se je priobčila v št. 97 drž. zak. za l. 1892.

Iz tega razvidi se, da nahajamo v lanskem državnem zakoniku sicer jako malo zakonov zadevajočih sodno pravo, temveč pa znamenitih zakonov, kateri se tičejo narodnega gospodarstva, trgovine in mejnarodnega prava.

Slednjič omeniti nam je še dvoje važnejih naredeb, priobčenih v lanskem državnem zakoniku in sicer naredbo finančnega ministerstva z dne 21. novembra 1892, št. 208 drž. zak. zastran izvršitve t. št. 75 p. zak. z dné 9. februvarija 1850, št. 50 drž. zak. in ukaz pravosodnega ministerstva z dné 15. januvarija 1892, št. 12 drž. zak. zastran izvrševanja civilno-sodnih razsodeb sodišča kneževine Liechtensteinske.

Zakonodajstvo torej tudi leta 1892. ni izpolnilo nad, katere smo gojili začetkom preteklega leta. Tudi še lani ni zagledal belega dne kazenski zakon, akoravno se že pripravlja leta in leta. Za njegovo pretresovanje postavljeni odsek ni še dovršil

svojega dela in še ni predložil načrta zakonodavnim zborom v konečno posvetovanje. O dolgo zaželenem civilnem pravdnem redu se sploh še ni posvetovalo, akoravno je pravosodni minister opetovano obečal, da bode odpomogel povse opravičenim željam. Pač se je pa državni zbor lani pečal še z načrtom zakona o sestaviteljskem pravu in z načrtom zakona o plačevanju na obroke. Toda tudi o teh načrtih ni še dokončal svojih posvetovanj. O načrtu zakona o pripravni službi sodniški ter izpitu sodniškem govorili smo že obširno lani v št. 1. in 5. našega lista. Pretresovalo se je tekom preteklega leta tudi že o načrtih glede kompetence v zapuščin-skih, varuštvenih in skrbništvenih zadevah in o prenapredbi pravniskih in državnih nauk.

Državni zbor ima torej v posvetovanji mnogo načrtov o važnih zakonih in le želeti nam je, da bi zadobili tekom tega leta vsaj nekateri teh načrtov tudi zakonsko veljavo.

V Ljubljani ob novem letu 1893.

X.

O razumljivosti, ki je zahtevamo od slovenskih pravnikov.

(Dalje.)

174. Ta obrazec, če tudi slovensko pisan, je samo po besedah, ki so slovenske, ne pa po slogu, ki je nemšk, slovenskega duhá. Kar sem dozdaj omenil o razumljivosti slovenskega pravnega jezika, bodi tudi za vse naslednje obrazce še posebno ponovljeno in jaz moram tu izreči misel, da se je g. pisatelj obrazcev preveč nalslanjal na nemško uradno pisavo, ker v tem obrazcu bi med drugim in bolj razumljivo na str. 84. mesto nemško mišljenega dolzega stavka enakih mislij blizo tako-le rekel: »V tej nakazni pogodbi je Juri Vutej na Urbana Otavca iz Zila nakazal mene, Tilna Vuteja, zaradi poplačila moje dedne tirjatev v znesku 580 gld. s 4% obrestmi od 1. julija 1886 naprej, katera tirjatev 580 gld. s prip. izvira iz zapuščinskega prisojila c. kr. mestno pooblaščenega okrajnega sodišča v Celovcu z dné . . . št. . . Urban Otavec, ki je od lastne strani Juriju Vuteju vsled dolžnega pisma z dné 24. julija 1887 znesek 700 gld. s prip. dolžan, je ta nakaz prejel«. — Tudi tirjatev tožbe na str. 85. bi jaz bolj razumljivo tako-le obrazil: »Toženec

Urban Otavec je kot odkazanec dolžan plačati meni, Tilnu Vuteju, kot nakazancu v 14 dnéh, da se ogne eksekuciji, znesek 580 gld. s 4°/_o obrestmi od 1. julija 1886 vred, in to iz posojila, ki ga je v znesku 700 gld, s prip. dolžan Juriju Vuteju, oziroma v njegovo zapuščino, ki je v tej zadevi nakazalec. S tem bode plačan znesek 580 gld. s 4°/_o obrestmi od 1. julija 1886 naprej, ki je del dedne tirjatve iz zapuščinskega prisojila c. kr. mestno pooblaščenega okrajnega sodišča v Celovcu z dné . . . št. . . — V enakem roku 14 dni ima Urban Otavec povrniti mi pravdne stroške«. —

Naj mi gosp. pisatelj ne zamerja mojih opomb, saj jaz, če kaj slovstveno océnjam in razsojujem, brezmišljeno ne razdiram kot Vandal kar nàčez, ampak mènim, da postavim ali vsaj priporočim na mesto razdrtega (in to je doslovno razumeti!) kaj boljšega. Slovenci pač nismo bogati na nobeno stran, posebno pa ne bogati gledé pravnega jezika. Nam torej ne kaže podirati, in če že kaj podremo, moramo, če nismo *sutores* ob enem napraviti sami kaj boljšega, — in če ne moremo, moramo tudi slabo, s katerim je vselej kaj dobrega združeno, pri miru pustiti, ker tudi slabo nosi, če se *ab adverso motri*, v sebi dobre nauke, naj se znamo v prihodnje slabemu ogniti.

V tem obrazcu se nahaja stavek: »ktere sem ti tudi dolžan« (str. 84); mesto tega bi jaz rekel: ktere sem tudi jaz tebi dolžan. *In re* bi jaz gledé pisem umrlih beležnikov ne govoril takó, kakor stoji na str. 85.

186. Jaz bi izraz »klavzula« premenil z zaslovom: z a k l j u č e k ali z a v r š e t k a.

188. Stvarno je ločiti zaslova: pisarnica in: odpravnica, katera potreba se najbolj kaže v krajih, v katerih se morajo sobe, kjer se prepisuje, ločiti od sob, v katerih se prepisana pisma odpravljajo. Prve prostore bi jaz imenoval: pisarnica, druge pa: odpravnica. — Dalje je rabiti mesto izraza: »klavzulovani prepis« slovenski zaslov: p r e p i s z a v r š e t k o (z z a k l j u č k o m) ali pa: p r e p i s n o s é č z a v r š e t k o (z a k l j u č e k). —

192. Izraza: »zvršilna prošnja« bi jaz ne rabil, ker zdi se mi, da glagol »zvršiti«, ki se nahaja v besedi »zvršilna« pomenja le, da je »vršenje« končano; druga stvar pa je, kadar se ima kako drugo djanje izvršiti, ki torej ni djanje vršenja. Jaz bi torej dosledno rabil zaslov: i z v r š i l n a p r o š n j a.

194. Za »eksekut« bi rabil slovenski zaslov: izvršenec.

196. »... da v 14 dnéh, ko se mu je vročila medsodba... gotovo nastopi dokaz...« Tukaj ni pozabiti, da se mora (vsakokrat doslédno) na primérnem mestu postaviti adverb: potem v stavek, ki brez njega ni razumljiv, in reči je: »... da v 14 dnevih potem, ko se mu je vročila medsodba, gotovo nastopi dokaz...«

198. Za nemški izraz »Rubrik«, na kateri se nahaja kak odlok in ki služi v to, da se ktera stranka obvešča, bi jaz rabil vselej doslédno zaslov: obvestnica.

199. V tem obrazcu se nahaja za nemški izraz: »annehmen« (*den Antritt des Beweises*) slovenski preslov »sprejeti«. Jaz mislim, da tak preslov ni pravilen, ker »sprejeti« se rabi za nemški zaslov *empfangen* (*den Besuch*). Nemški: *annehmen* bi jaz preslavljal v slovensko doslédno z: prejeti.

201. »Priče ne prebivajo vse v (domačem) sodnem okoliši?« *Gerichtsprengel* pomenja kraj, v katerem velja oblast kakega sodišča, in tu se govori o takem kraju *in specie*, ne pa *in genere*, kar oboje ni prav zaslovljeno v zaslovu: »sodno okoliše recte okolišče«, ki torej ni prav oblikovan zaslov za *Gerichtsprengel*, ker tu je govor o kakem sodišči *in specie* (kraj) in okolišče pomenja spet kraj, če tudi bolj razsežen (*ausgebreiteter, weiter Ort*); adjectivum od besede sodišče je pa: sodiščen, a, o (ne pa: »sodišk«, kakor neprav stoji v moji opombi k obr. 25) in tudi ne soden, a, o«, ki spominja sodnega dné. Jaz bi predlagal, naj se tu v slovensko preslavlja nemški terminus z: sodiščni okraj ali pa z: sodiščno okrožje.

202. Zaslov: »prošeno sodišče« za *ersuchtes, requirirtes etc. Gericht* bi lahko prouzročil dvoumje, ker vsaka prošnja, ki se pri sodišči (tudi od zasébnikov) uloži, napravi, da je »sodišče prošeno«; zdi se mi toraj, da bi smel tu stalno rabiti zaslov: naprošeno sodišče, kar dobro znači položaj prosečega sodišča in naprošenega sodišča.

210. »zahtevati prepis pričinih izpovedeb« sicer ni neslovnično rečeno, a meni se zdi le premalo razumljivo za navadnega Slovenca in tudi ni blagglasno, ker tukaj se prevečkrat ponavlja zaporedoma glasnica *i*: *ī* — *ī* — *ī* — *ī* — *ī*. Ali bi ne bilo bolje reči: zahtevati prepisov izpovedeb prič?

223. Tu se mi zdi zaslov: pravna reč primerno rabljen za *Rechtsache*, ker tu ni govora o sporu; zaslov: pravdna reč bi se pa prav primérno rabil za nemško: *Streitsache*.

226. Tudi tu ponavljam, kar sem že prej rekel, da je tréba paziti na red besedí in tudi na red stavkov je tréba paziti. Mesto reči: »Z odlokom . . . se je v navedeni pravni reči narok za razpravo o prošnji . . . zahtevajoči, naj . . . določil na danes«, naj se reče: Z odlokom . . . se je v navedeni pravni reči na danes določil narok za razpravljanje o prošnji . . . zahtevajoči, naj . . .

234. Za: »sumarni dokaz« bi rekel: brzi dokaz, — za »sumarno« (adv.) bi rekel: odmah, brzo, na kratko.

239. Mesto »zvedenec« bi rabil: izvedenec, ker to je že poznan zaslov; veščak sam more, izvedenec vé, pa ne more sam, (n. pr. izvedeni océnjevalec prekrasne slike.)

(Konec prihodnjič.)

Dr. Fr. Oblak.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) K razlagi §-ov 869. — 877. obč. drž. zak.

A naročil je *B*-ju, imejitelju zavoda za poizvedovanje stanovanj, naj poišče za njega in njegovo družino letno stanovanje, katero naj ima 5—6 sob in sicer, ako mogoče »vilo« v obližji mesta Ljubljanskega. *B* poročal je na to, da ima *C* blizu Ljubljane popolnoma odločeno »vilo« s petimi sobami ter je pripravljen dati jo v najem z delom vrta in sicer za letno najemščino 400 gld. Konečno je *B* še poročal, naj pride *A* stanovanje pogledat v Ljubljano. Ker *A* ni utegnil priti, vprašal je *B*-ja brzojavno, koliko znaša letna najemščina. *B* mu je odgovoril, da 400 gld. in naj mu *A* takoj pošlje 100 gld. *A* poslal je res 100 gld. in *B* uročil je ta znesek hišnemu gospodarju *C*-ju kot aro. Nekoliko dnij pozneje popisal je *C* na prošnjo *A*-jevo najeto stanovanje in tudi poročal, da je stanovanje v njegovej hiši, katera je »vili« podobno (villaartig) zidana. Ko pride *A* malo dnij pozneje v Ljubljano in si ogleda stanovanje,

ni se hotel vanj seliti, češ, da hiša ni »vila«. Utožil je na to znesek 100 gld., kateri je *B* izročil *C*-ju kot aro. Tožbena zahteva se glasi: Toženec *C* dolžan je tožitelju *A* vrniti znesek 100 gld., kateri mu je uročil *B* imenom tožitelja o priliki pogajanj med njim in *B*-jem v imenu tožiteljevem o najemu hišnega dela, katerih pogajanj pa tožitelj ni dolžan pripoznati, s 5% zamudnimi obrestmi in pravnimi stroški vse v 14 dneh, da se izogne eksekuciji.

Tekom pravde poudarjal je tožitelj *A*, da *B* ni bil pooblaščen zanj skleniti najemne pogodbe, dalje da hiša toženčeva ni »vila« in da tudi stanovanje ni del samostojne, popolnoma odločene »vile« ter nima pet sob, da je bil torej pri sklepu pogodbe v zmoti glede predmeta. Ugovarjal je tudi še *laesio enormis*.

Izvedenci, kateri so se zaslišali, izrekli so, da toženčeva hiša, v katerem se nahaja stanovanje, res ni »vila« in da stanovanje tudi nima pet sob, ampak samo jedno, ker so drugi najeti prostori samo čumnote (*Kammern*).

C. k. za mesto del. okrajno sodišče v Ljubljani je na to z razsodbo z dne 30. avgusta 1891, št. 14431 ugodilo tožbeni zahtevi iz naslednjih razlogov:

Toženec navaja v svojih pravnih spisih, da se je konečno po daljšem prigovarjanji izjavil, ko je *B* prišel k njemu o priliki svojih poizvedovanj o stanovanjih za tožitelja, da je pripravljen, tožitelju dati v najem popolnoma samostojno polovico svoje hiše z delom vrta, kateri bi se imel ograditi, da je zahteval letne najemščine 400 gld. in prosil *B*-ja, naj tožitelja pozove, da si ogleda stanovanje, in če hoče vzeti stanovanje v najem, naj plača tožencu četrletno najemščino naprej. Dalje navaja toženec, da mu je *B* obljubil, sporočiti tožitelju njegovo ponudbo.

Iz pisem, s katerimi je tožitelju, kakor to navajati obe stranki, sporočil najemno ponudbo, razvidi se, da je *B* tožitelju ponudil v najem, in sicer v prvem pismu popolnoma odločeno »vilo«, ležečo blizu mesta na vrtu, katera ima 5 sob, in del cvetličnega vrta, ki bi se imel ograditi, in v drugem pismu stanovanje v odločenej, samostojnej »vili« z delom vrta, ki se ima zagraditi, za letno najemščino 400 gld., katera se ima plačati v četrletnih obrokih naprej. Tožitelj sam trdi, da je *B*-ju po prejemu prvega pisma odgovoril, da nima časa priti v Ljubljano in da je *B*-ja brzojavno vprašal koliko znaša letna najemščina, na kar je dobil brzojavni odgovor,

da znaša najemščina 400 gld. na leto in naj brzojavno pošlje 100 gld. Dalje trdi tožitelj, da je dne 3. oktobra 1889 poslal *B*-ju zahtevanih 100 gld., kateri mu je poročal pismeno istega dne, da je uročil 100 gld. *C*-ju.

Iz teh tožiteljevih navedeb, oziraje se na gori navedena pisma, razvidi se, da je tožitelj dobro vedel, zakaj je poslal 100 gld. in da je z uročitvijo tega zneska le hotel poplačati prvi obrok četrletne najemščine. To razvide se posebno še iz tega, da je sam tožencu dne 4. oktobra 1889. l. pismeno naznanil, da mu je poslal po *B*-ju 100 gld. kot najemščino za vilo.

Vprašanje je, je li se je po navedenih dogodbah sklenila pravo-veljavna najemna pogodba? To pa se mora zanikati. Denimo namreč, da je toženec res napram *B*-ju izjavil se, kakor se je preje navedlo, in da je *B*-ja prosil, naj sporoči njegovo ponudbo tožitelju, dokazano je vendar, da tožitelj niti ni izvedel te ponudbe in to radi tega ne, ker se toženčeva najemna ponudba ne sklada s ponudbo, nahajajočo se v pismih *B*-jevih. Ko je namreč toženec ponudil oddelek svoje hiše z delom vrta, ki bi se imel ograditi, za letno najemščino 400 gld., ponujal je *B* v svojih pismih v najem samostojno, popolnoma odločeno vilo, ležečo sredi vrta. Trditi se pa ne more, da je le postranska stvar, ako se je imenoval predmet najemne pogodbe »vila«, ker je gotovo, naj se razume s tem pojmom kar koli, da se ne misli s pojmom »vila« in sosebno s pojmom »odločena vila« samo na oddelek hiše. Izvedenci izrekli so tudi, da stanovanje oziroma hiša, za katero se gre, ni »vila« in posebno ne »odločena vila«, temveč samo del vrtnarske hiše, ki se naslanja na rastlinjak, in da se more ta del k večjemu radi tega imenovati ločen, ker ima posebna vrata.

Gotovo bi bil tožitelj, ako bi *B*, ko mu je poročal ponudbo, rabil besede toženčeve, imel vso drugo podobo o najemnem predmetu, kakor si jo je moral napraviti po ponudbi, kakoršna se mu je sporočila.

Ako toženec navaja, da je tožitelj o priliki svojih poizvedovanj po stanovanjih »vilo« omenil samo kot najbolj pripravno in se izjavil slednjič, da je zadovoljen tudi s kakim drugim stanovanjem z vrtom in konečno celo s stanovanjem brez vrta, in ako hoče toženec s tem dokazati, da je bilo tožitelju samo do tega, da je dobil

stanovanje, nima to nobenega upliva na navedeno, ker gre samo za to, kako je stvar v konkretnem slučaju.

Iz tega se razvidi dovolj, da tožitelj ponudbe toženčeve niti izvedel ni, ampak da mu je *B* stavil ponudbo, ki se je popolnoma razločevala od toženčeve ponudbe. Akoravno je toraj tožitelj s tem, da je uposlal 100 gld., molče vsprejel ponudbo, se vendar pogodba ni sklenila, ker se sprejem ni nanašal na toženčevo ponudbo in niti ni mogel na njo nanašati. Predmet tožiteljevega sprejema bila je samo ponudba *B*-ja, katera pa ni bila toženčeva.

Torej se ne more govoriti, da se je najemna pogodba sklenila, ker se stranki v privoljenji nista zjediniili (§ 869 obč. drž. zak.). Znesek 100 gld. ima torej toženec brez pravnega naslova in obso-diti se je moral, da ga vrne.

Vsled *B*-jevega ravnanja onemogočilo se je, da bi se sklenila najemna pogodba. *B*-jevo krivdo ima pa napram tožitelju zastopati toženec, ker je bila njegova skrb, da izve tožitelj njegovo ponudbo nespremenjeno.

Da bi se smela pogodba ometovati radi tega, ker bi bil tožitelj pripravljen v zmoto, ali radi laesio enormis se ne more trditi, ker je pogoj takega ometovanja, da se je res sklenila pogodba, in bi drugi ugovor vsled izreka izvedencev tudi ne mogel obveljati, ker so le-ti izjavili, da bi bila letna najemščina 250—300 gld. vse-kako primerna.

B ne more se pa smatrati po vsem pooblaščenem tožiteljevim in torej tožitelj tudi ni navezan na njegove dogovore s tožencem.

Na apelacijo toženčevo je višje dež. sodišče z rzsodbo z dne 3. februvarija 1892, šte. 11.404 tožbeno zahtevo povsem odbilo.

Razlogi.

Po lastnih navedbah tožiteljevih oziraje se na priložena pisma smatrati je kot dokazano, da je tožitelj *B*-ju, imejtelju zavoda za poizvedovanje stanovanj, naročil, zanj in za njegovo družino poizvedeti v Ljubjani letno stanovanje, imejoče 5—6 sob in vrt. Pri tem omenil je najprvo, da bi bila najpripravnejša kaka »vila« v bližini mestni, pozneje pa tožitelj ni več ponavljal te želje. Tožitelj navede sam, da mu je *B* poročal, da »vil«, katere so se izrecno omenile, ni dobiti v najem.

Začetkom oktobra 1889 dobil je tožitelj od *B*-ja prvo pismo o stanovanji, za katero se pravda, na kar mu je brzojavil, da ne utegne priti osebno v Ljubljano in vprašal, koliko znaša letna najemščina. *B* odgovoril mu je na to tudi brzojavno dne 3. okt. 1889 ter mu istega dne pismeno poročal najemne pogoje. Dne 4. okt. 1889 poslal je tožitelj po *B*-ju tožencu 100 gld. kot najemščino za »vilo«. Ob jednom pisal je sam tožencu in ga povpraševal po stanovanji. Še le na toženčevo pismo z dne 6. oktobra 1889 prišel je tožitelj dne 12. oktobra 1889 k tožencu in rekel, da stanovanja ne vzame v najem. Radi tega zahteva nazaj znesek 100 gld. in ga utožuje sedaj s *condictio indebiti*, ker baje ni veljavne najemne pogodbe.

Tožitelj trdi, da se med njim in tožencem sploh ni sklenila pravoveljavna najemna pogodba, češ, da je njegovo privoljenje bilo naperjeno le na najem »vile«. Ker pa najemni predmet, kateri mu je toženec ponudil po *B*-ju, ni »vila«, kakor so to potrdili izvedenci, ne more se smatrati pogodbo veljavno. Prvi sodnik ugodil je nepogojno tožbeni zahtevi v smislu tožiteljevih navajanj.

Toda tem pravnim nazorom ne more se pritrčiti, ker tožitelj ni niti napram *B*-ju izrecno izjavil se, da sme najemni predmet biti le vila, in se tudi ni dokazalo, da bi se bila ta lastnost (vila) pri pogajanjih med *B*-jem in tožencem označila kot bistvena ali, da bi bil namen na to lastnost izrekel se kot poglavitni, ali da bi toženec namenoma ponudil najemni predmet kot »vilo«.

Nasprotno sklepati se mora iz tožiteljevih navedeb, da je bil njegov namen, najeti stanovanje, imejoče 5—6 sob in kuhinjo in posebno tudi vrt, in se je »vila« dostavila le kot postranska okolščina, kot postranska želja pogodbenega namena.

Ako pa ne zadeva ta postranska okolščina vsebine pravnega opravila, temveč samo nagib, da je tožnik sprejel ponudbo, ne more se trditi, da bi bila najemna pogodba neveljavna, ali da bi se smela ometovati radi nedostujočega privoljenja tožiteljevega v smislu §-ov 869—877 obč. drž. zak.

Nasprotno je po lastnih tožiteljevih navedbah in posebno po priloženih pismih brez dvoma, da sta se bili stranki o najemnem predmetu in o najemščini popolnoma zjedini in je tožitelj dokazal na nedvoumen način svoje privoljenje s tem, da je plačal najemščino v znesku 100 gld. Torej ne velja razlog, s katerim je skušal

ometovati tožitelj pogodbo. Izvedenci pa tudi niso potrdili njegovega ugovora radi prikrajšanja nad polovico prave vrednosti.

Na revizijske pritožbe tožiteljeve je najvišje sodišče z odločbo z dne 18. majnika 1892, številka 4613 višjesodno razsodbo potrdilo.

Razlogi.

Nikakor ne da se opravičiti po spisih, ako tožitelj v svojih revizijskih pritožbah imejitelja zavoda za poizvedovanje stanovanj, *B*-ja, kateri je sodeloval pri napominanej najemnej pogodbi, imenuje toženčev organ in izvaja iz tega posledice, da bi utemeljil svoje pritožbe, ker je tožitelj sam navedel v svojej tožbi, da je dal *B*-ju naročilo, naj poišče za njega in njegovo družino stanovanje v Ljubljani, in da je *B* vsprejel to naročilo in ga obvestil o toženčevi ponudbi, in ker sam prilaga pisma, katere mu je pisal *B* o stanovanji, katero je poizvedel pri tožencu.

Iz pravnih spisov razvidi se, da so se pogajanja s tožencem nanašala le na določen najemin predmet, namreč na določeno stanovanje v toženčevi hiši v Ljubljani.

Torej je tudi izključeno, da bi se nanašal vsprejem toženčeve najemne ponudbe po tožitelju, katero je vsprejel s tem, da je vpslal četrletno najemščino, na drug predmet, kakor ga je toženec ponudil tožitelju v najem.

Ako se torej sklicuje tožitelj, da bi utemeljil svoj ugovor, da se stranki nista zjedini o najemnem predmetu in se toraj najemna pogodba ni sklenila, na to, da je *B* najemni predmet imenoval v svojih pismih »vilo« in da je z ozirom na to vsprejel najemno ponudbo, more se to smatrati le kot ugovor pomote, v kateri se je baje nahajal tožitelj o lastnostih najemnega predmeta.

Ker pa tožitelj niti sam ne trdi, da bi bil prouzročil toženec to pomoto, temveč sam navede, da toženec najemnega predmeta ni imenoval »vilo«, ne bi mogla takošna zmota nikdar razveljaviti najemne pogodbe radi nedostajočega privoljenja.

Po lastnih navedbah tožiteljevih prouzročila je to zmoto tretja osoba in sicer lastni tožiteljev pooblaščenec. Ni pa dokazano in niti ni trdil tožitelj sam, da bi se udeležil toženec dejanja tretje osebe ali da bi le zanj očitno vedeti moral (§ 875 obč. drž. zak.).

Torej tudi ni treba razmotrivati vprašanja o pravnem obstoju te zmote in njenih nasledkih v smislu §ov 871. in 872 obč. drž. zak., temveč morala se je odbiti tožbena zahteva naperjena na to, da vrne toženec plačano najemščino, ker se najemna pogodba baje ni sklenila.

b) Ni treba dokazati nevarnosti za dovolitev eksekucije v varnost „pendente appellatione“.

V pravdi Josipa M. proti Ivanu K. zaradi 261 gld. 53 kr. s prip. je okrajno sodišče v L. z razsodbo z dne 31. decembra 1891, št. 6819 odbilo tožbeno zahtevo ter obsodilo tožitelja, da mora povrniti zagovorne troške.

Zoper to razsodbo vloži tožitelj apelacijo. »Pendente appellatione« prosi toženec predznambe eksekutivne zastavne pravice pri tožiteljevih zemljiščih v varnost prisojenih mu zagovornih troškov v znesku 177 gld. 74 kr. Ta predznamba se mu tudi dovoli z odlokom z dne 21. aprila 1892, št. 2351.

Zoper ta odlok vložil je tožitelj rekurz, v katerem je poudarjal, da je njegovo imetje, kakor obče znano in tudi iz zemljiške knjige razvidno, dokaj veliko, in prosil, ker nobene nevarnosti ni, da bi toženec ne bil popolnem poplačan, naj se odlok prvega sodnika razveljavi.

Višje dež. sodišče v Gradci odbilo je z odločbo z dne 1. avgusta 1892, št. 4741 ta rekurz ter povse potrdilo odlok prvega sodnika glede na to, da ima po §-u 259. obč. sod. r., kateri glede na določbo §-a 7. pr. dv. dekr. z dne 24. okt. 1845, št. 906 zb. pr. zak. velja tudi v sumarnem postopanju, zmagonosni toženec pravico zahtevati varnosti za zagovorne troške, ki mu jih prisodi prva instanca, in da je izvrševanje te pravice nezavisno od uporabe §-a 406. obč. sod. r., in potem glede na to, da ni potreba dokazati kake nevarnosti, ker je zahtevana eksekucijska dovolitev po smislu navedene zakonove določbe zavisna jedino le od kakovosti prepirne stvari, ne pa tudi od tega, kako je z imetjem dolžnikovim.

Najvišje sodišče je potrdilo odločbi nižjih instanc z odločbo z dne 22. oktobra 1892, št. 6778, ker v izpodbijanih odločbah nižjih instanc ni najti pogoja dvornemu dekretu z dne 15. feb. 1833, št. 2593. zb. pr. zak., ki bi opravičeval njuno premenitev, seособno

ako se pomisli, da ukaz pravosodnega ministerstva z dné 18. julija 1859, št. 130 drž. zak. ni premenil določbe §-a 259. obč. sod. reda glede oseb, ki so upravičene prositi varnosti, in o tem glede na splošno besedilo §-a 12. navedenega ministerskega ukaza ni dvomiti, da pristojna po §-u 259. obč. sod. r. tudi zmagonosnemu tožencu pravica zahtevati varnosti za troške, ki mu jih prisodi prva instanca; da spadajo troški tudi k glavnemu sporu, da je izvrševanje te pravice nezavisno od pogoja uporabe §-a 406. obč. sod. r. in da dokaz nevarnosti ni potreben pogoj za dovolitev eksekucije v varnost.

c) Je li nujni delež dedni delež ali pa tirjatev do zapuščine? Neznano kje bivajoči nujni dedič mora se v smislu §-a 131. ces. pat. z dne 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak. ediktom obvestiti o pripali mu dedščini.

Udova *A* je zapustila oporoko, v kateri je imenovala dedičem svoje otroke razun sina *B*. Taisti — pravi namreč zapustnica — napravljajl ji je preveč britkih ur, plačati je morala zanj preveč dolgov, tako, da misli, da ji pristojna pravica, da ga razdeduje, ako se bi mu pa posrečilo ovreči oporoko, sme zahtevati le nujni delež, v kateri se pa mora vse to vračuniti, kar je za njegove dolgove poplačala. Ker je bil *B* odpotoval uže pred več leti v Ameriko, njegovo sedajno bivališče pa ni znano, postavilo mu je deželno sodišče v Lj. kuratorja, »da varuje njegove pravice.« Kuratorju pa ni bilo mogoče poizvedeti sedajno bivališče varovančevu; prosil je torej, naj se ukreni ediktalno postopanje v smislu §-a 131. ces. pat. z dne 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak.

Z odločbo z dne 13. avgusta 1892, št. 7515 odbilo je napominano sodišče to zahtevo.

Razlogi.

V smislu §-a 131. l. c. je samo presumptivnega postavnega ali pa imenovanega dediča obvestiti o pripali mu dedščini potom edikta. O tem pa v predležčem slučaju ne more biti govora. *B* izključen je izrecno od dedščine udove *A* po oporoki, katera se do sedaj od nobene strani še ni izpodbijala. Torej gre tu le za to, če mu pristojna kot opravičencu do nujnega deleža iz tega naslova še kaka tirjatev do zapuščine. Glede na to pa

ni ovire, da varuje imenovani skrbnik pravice svojega odsotnega varovanca pri zapuščinski obravnavi po udovi *A*.

Rekurzu, kateri je vložil skrbnik in v katerem se je posebno povdarjalo, da je z ozirom na § 727. obč. drž. zak. najni dedič na vsak način tudi postavni dedič ter tudi, da dosedaj še ni mogel oporoke skrbnik izpodbijati, ker je bila njegova dolžnost do sedaj le poizvedovati bivališče *B*-jevo (§ 131. napominanega ces. patenta) — *B* pa radi tega ne, ker ni še ničesar o tem zvedel, da mu pristojna ta pravica — ugodilo je nadsodiščče v *G*. z odločbo z dne 21. septembra 1892, št. 8751 in sicer — uvaževaje, da pristojna zakonskemu sinu *B* udove *A*, če ničesar drugzega, vendar pravica do nujnega deleža, da ima torej tu vstopiti glede njega postavno podedovanje po zapustnici, da je torej postavni dedič zapustnice (§i 762., 727., 532., 533. obč. drž. zak.) — uvaževaje, da se je za poizvedanje bivališča neznano kje bivajočega *B*-ja imenovani kurator izjavil, da se mu ni posrečilo bivališča poizvedeti in da tudi v to nima nobene nade ter predlagal, naj se obvesti njegov kurand v smislu §-a 131. večkrat navedenega patenta o pripali dedščini potom edikta, ki bi se imel glasiti na jedno leto, uvaževaje, da je bil po jasni določbi tega ces. patenta povsem opravičen, staviti ta predlog in pa, da ni utemeljen po prvem sodniku zastopani nazor — namreč, da bi se mogel le imenovani ali pa presumptivni postavni dedič obvestiti o pripali dedščini potom edikta, glasečega se na jedno leto, da pa tega slučaja tu ne bi bilo, ker je *B* izrecno izključen od dedščine, ker je svojstvo *B*-ja, kot postavnega dediča dognano in se vrh tega ne more odvzeti pravica izpodbijati oporoko, kakor smejo to storiti tudi drugi dediči — in končno uvaževaje, da rebus sic stantibus ni utemeljena odklonitev rekurentovega predloga glede izdaje edikta niti v slučaji samem niti v zakonovih določbah.

Ob jednom se je tudi deželnemu sodišču ukazalo, naj uvede napominano ediktalno postopanje.

d) Pogoji postopanja po §-u 298. obč. sod. reda in dvor. dekr. z dne 7. majnika 1839, št. 358 z. j. z.

B priznal je v svojem pismu z dne 21. novembra 1891, da dolžuje *A*-ju znesek 15.000 gld. ter obljubil, da bode plačal ta znesek

potem, ko mu odstopi *A* svoje iz nekega pravnega razmerja proti *C*-ju izvirajoče tirjatve. *A* ponudil je *B*-ju odstop, a ni dobil nobenega odgovora; potem pa vložil proti *B*-ju eksekutivno tožbo na znesek 15.000 gld. kateri je priložil pismo z dne 21. novembra 1891, prepis pisma, s katerim je ponudil *B*-ju odstop ter pravilno napravljeno odstopnico. Prosil je, naj se naloži *B*-ju, da plača vtoženi znesek, proti izročitvi odstopnice.

C. kr. deželno sodišče v Lj. ugodilo je tej prošnji, uvedlo postopanje v smislu § a 298. obč. sod. reda in dvor. dekr. z dne 7. majnika 1839, št. 358 z. j. z. ter določilo narok za ustno razpravo.

Vsled toženčevega priziva razveljavilo je c. kr. višje dež. sodišče v G. z odločbo z dne 20. julija 1892, št. 6887 ta odlok ter ukazalo, naj se uvede pismeno postopanje.

Razlogi.

Toženi izjavil je v svojem pismu z dne 21. novembra 1891, da bode poplačal znesek 15.000 gld. potem, ko mu odstopi tožitelj vse tirjatve, ki mu pristojajo iz gotovega razmerja proti *C*-ju. Torej mora se ta odstop preje izvršiti, nego sme *A* zahtevati plačilo. Res je, da je tožitelj izjavil, da bode odstopil svoje tirjatve proti *C*-ju pri plačitvi utoženega zneska ter v to svrhu uže pripravil odstopnico; o pravnem pomenu te odstopnice govoriti bode še le takrat mogoče, če se bode izrekla končna rzsodba. Torej niso dani tu pogoji dvor. dekr. z dne 7. majnika 1839, št. 358 z. j. z. ter se mora uvesti o predležči tožbi le pismeno postopanje.

Tožitelj vložil je revizijski rekurz, v katerem pravi: Tožbeni zahtevek se strinja popolnoma z vsebino pisma z dne 21. nov. 1891, v katerem je dokazano, da je dolžnik pripoznal svoj dolg. Uže pred vložitvijo tožbe bil sem pripravljen odstopiti *B*-ju svoje napominane pravice ter to tudi dokazal v tožbi, vrh tega pa le zahteval, naj se obsodi *B*, da plača znesek 15.000 gld proti izročitvi pravilno napravljene odstopnice. Sicer pa nisem obvezan prej odstopiti svojih tirjatev, temveč toženi obvezan je mi prej odšteti plačilo (§§ 1358., 1422. in 1426. obč. drž. zak.).

Nadsodišče ne razločuje med pogoji za uvedenje eksekutivnega postopanja, in pogoji, ki so potrebni za končno prisoditev. Listine, katere sem predložil, se morajo smatrati popolnoma verjetnimi.

Ta priziv je najvišje sodišče odbilo z odlokom z dne 6. septembra 1892, št. 10600. Posebnih razlogov ni navedlo, temveč se le sklicevalo na razloge višjega sodišča. Z.

e) Zapor v smislu §-a 3. zakona z dne 16. marcija 1884, št. 35 drž. zak. in pravica revnih.

Po svojem ex offo zastopniku prosila sta mati in varuh nezakonskega otroka *A*, da se uvede v pravni zadevi proti *B*-ju radi pripoznanja očetstva itd. — ker ni imelo izvršilno postopanje nobenega uspeha — postopanje v smislu §-a 3. zakona z dne 16. marcija 1884, št. 35 drž. zak. Izvršenec ni prišel niti k prvemu, niti k drugemu določenih narokov. Zastopnik tožiteljev prosil je vsled tega, naj se da izvršenec v zapor. Le-tej prošnji ugodilo je c. kr. deželno sodišče v Lj. z odlokom z dne 9. julija 1892, št. 6262 na ta način, da je zapor eksekuta dovolilo ter naprosilo c. kr. za m. del. okrajno sodišče v Lj. naj izvrši ta zapor, a šele potem, ko bodeta prositelja založila zadostni znesek za alimentacijo *B*-ja.

Prositelja vložila sta priziv, v katerem povdarjata, da se jima je podelil v tej zadevi od strani odbora odvetniške zbornice brezplačni zastopnik, da sta torej v smislu §-a 16. odv. r. dobila s tem tudi pravico revnih, katero morata obdržati tudi za izvršilno postopanje in sicer dotelej, da bode zadeva po vsem končana; da je prošnja, naj se da nasprotnik v zapor ter tudi izvrši ta zapor, izvršilni korak, ki ga sme storiti vsak upnik; da bi pa bila ta pravica uprav iluzorična, če se zahteva predujem za alimentacijske stroške, ki se nemore plačati radi uboštva, akoravno namerava zakon, postaviti vsaj v pravnih zadevah bogate in uboge v jedno in isto vrsto s tem, da oprošča plačevanja pristojbin — ter da bi tudi tu državni zaklad moral zalagati za sedaj alimentacijske stroške, katerih vrnitev bi potem smel tirjati od prositeljev, ko bi prišel otrok vsled tega postopanja do sredstev.

C. kr. višje sodišče v G. odbilo je ta rekurz z odlokom z dne 3. avgusta 1892, št. 7365. Odlok se utemeljuje tako:

Pri izvršitvi dovoljenega zapora, kot sredstvo, da se izvršenec prisili k plačilu, morajo se uporabiti v smislu §-a 3. odst. 2. zak. z dne 16. marcija 1884, št. 35 drž. zak. določbe obč. sodnega reda in

k istemu izdanih naredeb. Zapor, kakor ga je uvedla napominana postavna določba, pa ni izvršilni korak, ampak le sredstvo, da se izvršeneec prisili k plačilu. Po XXVIII. poglavji obč. sodnega reda pa ter pozneje o zaporu izdanih naredbah in sicer resoluciji z dne 11. septembra 1784, št. 335 z. j. z. lit. s) in dvornem dekretu z dne 8. novembra 1784, št. 1784 z. j. z. mora upnik, kateri prosi za dolžnikov zapor, priskrbeti za njegovo alimentacijo potrebni znesek. Torej ne more pristojati upniku, kateri ne more založiti potrebnega zneska, pravica, da dá zapreti dolžnika. Z naredbo fin. min. z dne 8. februvarija 1853, št. 110 drž. zak. določilo se je natanko, kako daleč sega pravica revnih v prepirnih zadevah. Istina je sicer, da le-ta ni omejena samo na pravdno postopanje, temveč da pristojata stranki tudi za izvršilno postopanje, a izvzemši alimentacijske stroške, ki nastanejo vsled osebne eksekucije (naredba pravosod. min. z dne 6. junija 1856, št. 12022).

Revizijski rekurz se ni vložil radi tega, ker bi bil pač brezuspešen.

Iz upravne prakse.

O odmeri oprosnine pri neposrednih cesarskih fevdih.

Deželna komisija za oproščenje fevdov v Lj. v kateri se nahajajo poleg upravnih uradnikov tudi nekateri sodniki in zastopniki prizadetih krogov — razsodila je z odkupnim razsodkom¹⁾ z dne 30. avgusta 1890 št. 10181, da poneha fevdna zveza med Nj. Veličanstvom, kot najvišjim fevdnim gospodom, in A. vazalom glede fevda S., ter da se mora od nepremičnin, ki pripadajo fevdu plačati oprosnina v znesku 8468 gld. 25 kr. v letnih obrokih, od fevdu pripadajočih državnih in drugih obligacij pa da se mora poravnati oprosnina na ta način, da se izroči erarju devinkulovanih državnih papirnatih obligacij v nominalni vrednosti 12.250 gld., primorska odvezna obligacija v vrednosti 180 gld. in v gotovini izplača 30 gld. 78¹/₂ kr. v 14 dneh potem, ko je postal ta razsodek pravomočen. V smislu §-a 12. zak. z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. zak., ki slove: »Pri fevdih, kateri obstoje iz ne-

¹⁾ Tako se izrazi zakon sam.

premičnin, je vrednost, ki bode podlaga odmere oprosnini, enaka stoteremu znesku rednega hišnega in zemljiškega davka«, izračunila se je vrednost fevdu S. pripadajočih nepremičnin tako, da se je imenovani davek množil stokrat.

Proti temu rzsodku vložil je *A* rekurz na centralno komisijo. Poudarjal je, da je določba napominanega §-a 12. povzeta po §-u 50. pristojb. zak. z dne 9. februarja 1850 l., ki je odredil stoteri znesek navedenih davkov kot vrednost nepremičnine, ki se ima ceniti, samo za dobo, da se davek ne spremeni. V trenutku, ko se je davek zvišal, zgubil je ta način, izračuniti vrednost, ves svoj pomen; pač pa se morajo sedaj v smislu §-a 13. zakona z dne 9. februarja 1882., št. 17 drž. zak. in naredbe fin. ministerstva z dne 25. januarja 1884, št. 18 drž. zak. ceniti nepremičnine po šestdesetkratnem hišnem in sedemdesetkratnem zemljiškem davku. To mora z ozirom na ratio legis v napominanem §-u 12. veljati tudi pri odmeri oprosnine, torej se je oprosnina v predležčem slučaju odmerila previsoko. Ali naj se smatra merodajnim šest- oziroma sedemdesetkratni znesek sedanjega davka, ali pa stokratni znesek davka iz leta 1862. za vrednost. — Poudarjalo se je tudi, da se v smislu §-a 14. in §-a 15. zak. z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. zak. ne sme naložiti, da naj se od fevdu S. pripadajočih obligacij izplača oprosnina takoj po pravomočnosti rzsodka, ker fevd ni le denaren, temveč fevdu pripadajoče glavnice so le namestek po ces. patentih z dne 7. septembra 1848 in 4. marca 1849 mu odvzetih pravic, torej bistven del nepremakljivega posestva v smislu §§-ov 294, 298 in 300 obč. drž. zak. (glej tudi § 62. ces. pat. z dne 11. aprila 1851, št. 84 drž. zak.) Konečno se je pa tudi opozarjalo na to, da v rzsodku ni izrecila, kaj se mora zgoditi z obrestmi obligacij, ki bodo zapadli do dne pravomočnosti odkupnega rzsodka.

Dne 30. marcija 1891 dostavilo se je rešilo priziva, ki se je odbil z odločbo centralne komisije za odvezo fevd z dne 3. marcija 1891, št. 470. V razlogih se poudarja, da nastane pravica tirjati, oziroma dolžnost plačati oprosnino še le, ko se razruši vez med fevdnim gospodom in vazalom — da se mora vršiti torej odmera oprosnine le po davku onega časa, ko plačilo zapade; ker zakon z dne 17. decembra 1862, št. 103 drž. zak. ne dela razločka in se tudi ni zakonitim potem popravil, — smatrati se more kot vrednost

zemljišča stokratni znesek hišnega in zemljiškega davka, — da se po končanem postopku glede odveze zemljiških bremen odvezne obligacije ne more smatrati za del nepremičnin, ampak le za glavnice, ki so surogat fevda, in da se radi tega mora plačati oprodnina takoj v smislu §-a 14. l. c.

Ker tudi sedaj ni bilo določeno, kaj se mora zgoditi z obrestmi, ki zapadejo do dne pravomočnosti od oprodnine, katero je bilo plačati v obligacijah, in z ozirom na to, da ni bilo mogoče, dobiti primorske odvezne obligacije za 180 gld., vložil je *A.* pri finančnem ravnateljstvu v Lj. prošnjo, naj se mu dovoli, izplačati oprodnino v gotovini, ki se ima dognati na ta način, da se določi dan za izplačitev ter izračuni visokost oprodnine po kurzu tega dneva z ozirom na obrestno tangento.

Finančno ravnateljstvo te prošnje ni rešilo, temveč jo predložilo glede na važnost predmeta finančnemu ministerstvu, katero jo je odbilo z odločbo z dne 8. decembra 1891, št. 30024. Finančno ministerstvo, katero je bilo za to povsem pristojno v smislu §-a 31.¹⁾ napotka, — ki ga je razglasilo ministerstvo notr. zadev dogovorjeno z ministerstvoma za pravosodje in za finance glede na zgoraj navedena zakona v V. komadu deželnega zakonika za Kranjsko, — izreklo je, da gre c. kr. erarju navedena oprodnina v državnih obligacijah z vsemi obrestmi vred, ki še niso zapali do 30. marcija 1891, to je z istimi kuponi vred, ki bi se morali izplačati šele po navedenem dnevu. — Fin. ravnateljstvo se je ob jednom pooblastilo da določi glede odvezne obligacije 180 gld. med 31. marcijem in 13. aprilom 1891 gotov dan in po kurzu tega dne se bode izračunila vrednost papirja, a samo pod tem pogojem, da se morajo tudi glede te obligacije c. kr. erarju odšteti vse obresti, ki še niso zapale do 30. marcija 1891.

Finančno ministerstvo je torej izreklo, da ne gredo obresti, ki so narasli do 30. marcija 1891. l. in glede katerih se izplačajo kuponi šele po tem dnevu, — posestniku oproščenega fevda — temveč erarju, ki je pridobil pravico do teh zneskov oziroma obligacij šele z dnem 30. marcija 1891. l.

Dalje prihodnjič.

¹⁾ Ta § se glasi: Oprodnino glede glavnice in obresti iztirjavati ne spada v področje alodijalizacijske komisije, temveč pri neposrednih cesarskih fevdih v področje finančne uprave itd.

Pregled pravosodstva.¹⁾

1. Gluhonemci morejo pravoveljavno izreči svojo poslednjo voljo ne samo pri sodišči ali potom not. zapisa, temveč tudi v smislu §-a 585. o. drž. zak. v navzočnosti oseb, ki razumejo njihova znamenja.

Gluhonemci, ki ne spadajo med osebe, katerim IX. poglavje o. drž. z. ne dovoljuje napravljati oporok, niso v vsakem slučaju tudi slaboumni (§ 275. o. drž. zak.) ter se zamorejo z osebami, s katerimi pogostoma občujejo in ki razumejo njihova znamenja, o vsem sporazumevati, če tudi niso prejeli nobenega ali le malo poduka. Radi tega se napram gluhonemcem ne sme § 577. o. drž. zak. razlagati utesnujoče — posebno, ker je ta določba v slogi z §§ 59., 60., 61. in 72. not. r. Niti navedene določbe, niti zakon z dné 25. julija 1871, št. 76 drž. zak. ne ukazujejo, da bi moral gluhonemec le oporočati potom not. zapisa.

R. z dné 7. okt. 1892, št. 6993. G. Z.²⁾ št. 1, ex 1893, J. M.³⁾ št. 836.

2. Uporaba §-a 2. odst. 5. zak. z dné 10. junija 1887, št. 74 drž. zak. ni izključena, če gre za orodje, katero rabijo pomočniki eksekutovi njemu v prid.

Posel, s katerim se kdo živi, ne poneha biti rokodelstvo, če se poslužuje rokodelec pomočnikov, posebno, ako so reči (glasovirji), ki jih izdeluje eksekut, ne dajo izdelovati le po jednej osebi. S tem, da ima eksekut pomočnike, ni izključeno, da dela tudi osebno.

R. z dné 20. avgusta 1892, št. 9875. G. Z. št. 1 ex 1893.

3. Troške intervencije pri dokazovanji ad perpetuum memoriam mora prositelj nasprotniku tudi povrniti, ako se dokazovanje ni moglo vršiti radi tega, ker nasprotnik ni hotel dotične stvari (konja), katera naj bi se ogledala, staviti na razpolaganje, — kajti dokazovalec prouzočil jih je sè svojo prošnjo. S tem pa ni izključeno, da sme v glavni pravdi tirjati povrnitev.

R. z dné 20. septembra 1892, št. 11288. G. Z. št. 1 ex 1893.

4. Sodnik sme uradoma ustaviti narok⁴⁾, ki se je razpisal o prošnji za aktersko kavcijo, če je tožitelj odpadel od tožbe.

R. z dné 6. oktobra 1892, št. 11792. G. Z. št. 1 ex 1893.

5. Ako se nasprotnik protivi dokazovanju v večem spomin, a pri tem propade, mora povrniti prosilcu prouzročene troške.

R. z dné 28. septembra 1892, št. 11553 in r. z dné 7. oktobra 1892, št. 11590 J. B.⁴⁾ št. 52 ex 1892.

¹⁾ S tem upamo ustreči želji nekaterih gg. čitateljev našega lista, da prinašamo v kratkejši obliki po drugih listih priobčene važnejše razsodbe najvišjega sodišča. Da bode pa mogoče vsakomur, kdor želi natančneje poizvedeti o slučajih samem in posebno poučiti se o razsodbenih razlogih, navesti hočemo pri vsaki razsodbi vir, iz katerega smo jo posneli.

²⁾ Gerichts-Zeitung.

³⁾ Justiz-Ministerial-Verordnungs-Blatt, priloga.

⁴⁾ Juristische Blätter.

6. §-u 17. zem. zak. je pogoj, da je pravica do obrestij vknjižena. Ta paragraf določa le prednostni red zastavne pravice, katera pristoja obrestom glavnice. Na obresti, ki niso vknjiženi v glavni knjigi, se torej ne more ozirati. Določba §-a 1. zem. zak. glede knjige listin nima tu nobenega upliva. (§§ 2. in 4. zem. zak.)

R. z dné 22. septembra 1892, št. 10084 Č. P.¹⁾ str. 731 de 1892.

7 § 31. zem. zak. zahteva sodno ali pa notarsko poverjeni podpis pogodnikov. Po §-u 285. ces. pat. z dné 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak. mora pa stranka sama naprositi poverjenja podpisa na listini. Torej ne more nadomestovati poverjenja podpisa, ako beležnik potrdi, da je stranka priznala na zahtevanje nasprotné stranke vpričó beležnika pristnost svojega podpisa. (§ 31. zem. zak.)

R. z dné 6. septembra 1892, št. 10689 Z. f. N.²⁾ št. 47 ex 1892.

8. Odvetnik je v smislu §-a 24. m. nar. z dné 3. julija 1854, št. 169 drž. sodišču osebno obvezan za plačitev komisijskih stroškov, kateri so nastali vsled prošnje stranke, katero zastopa. Iztirjati se smejo tudi zvršilnim potom.

R. z dné 6. septembra 1892, št. 10353 Z. f. N. št. 43 de 1892.

9. Določba §-a 176. II. a kaz. zak. uporabiti se ima tudi, če obtoženec radi tatvine ni bil kaznovan v tuzemstvu, ampak v deželah, za katere velja kazenski zakon za nemško cesarstvo.

R. kas. dv. z dné 9. aprila 1892, št. 2949 G. Z. št. 1 ex 1893.

10. Za kazensko ovadbo in za zasobno obtožbo v imenu stranke v svoji pravici žaljene (§ 50. k. p. r.) zadostuje pooblastilo, glaseče se sploh na zastopanje v pravnih zadevah, ker ni treba, da bi se pooblastilo glasilo na to vrsto opravil (§ 1008. o. drž. zak.) Kaz. pr. red nima določbe, kako da se mora napravljati pooblastilo, torej se more tu ravnati le po predpisih obč. drž. zakona, iz katerih se pa ne da sklepati, da bi bilo potrebno, imeti pooblastilo, ki daje posebno pravico, vložiti za stranko kazenske ovadbe in obtožnice.

R. z dné 30. prosinca 1892, št. 15135 J. B. št. 48 de 1892.

11. Ako se naloži c. kr. erarju prisego, imenovati je tudi osebo, katera jo bode storiti imela. Imenovana oseba pa mora biti po svojej službi sposobna, da zastopa c. kr. erar pred sodiščem. Davčni eksekutor — posebno če je le v mestni službi — ne more torej storiti prisege za erar.

R. z dné 30. marcija 1892, št. 3425 J. B. št. 27 de 1892.

12. Ekspenzar, ki je narastel pred konkurzom pri odvetniku v kridatarjevi pravdni zadevi, v katero je vstopila masa, ne spada med troške mase, ker tega ne določuje § 29. konk. r., niti ni to utemeljeno v določbah §-a 1042. obč. drž. zak., ker ni vstopila konk. masa v mandatno razmero kridatarja in njegovega zastopnika in stroški i. t. d., ki jih je imel poslednji v tej zadevi, se niso zalagali za konkurzno maso, temveč le za kridatarja. Zastopnik torej ni upnik mase, ampak le kridatarjev.

R. z dné 14. septembra 1892, št. 10466 J. B. št. 42 de 1892.

¹⁾ Češki „Právník.“

²⁾ Zeitschrift für Notariat u. freiw. Gerichtsbarkeit.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša v 9. br. za mesec september 1892. I. naslednji razpravi: Počela pogodbe i Pacta in favorem tertii. Napisao dr. Nikola pl. Tomašić. — Predbilježba prava zaloga za tražbine podpadajuće bagatelnom postupku. Napisao dr. Miroslav Strižić. — V 10., 11. in 12. br. nadaljuje in konča se razprava dr. Nikole pl. Tomašića. Dalje se nahaja v br. 10. in 11. razprava: „Obtužbeno načelo“ u kaz. post. V 12. br. za december mesec prinaša tudi razpravo: Reforme juridičkih nauka — in govor sveučilištnoga rektora dra. Josipa Pliverića prigodom njegove instalacije.

Правник, лист за правне и државне науке, prinaša v zvezku 9. za september 1892: O vojničkoj časti od Jove Gjordjevića. — Srpska baština u starijim turskim zakonima. Beleške St. Novakovića. (Svršetak) — Nauka o kaznionicama na poslednjem medjunarodnom kongresu od dr. M. R. V—ća. — Opštinska samouprava i naš opštinski zakon. Od Jovana Miličevića (svršetak.) — Kakvu bi popravku valjalo učiniti u medjunarodnom privatnom pravu? Od Mij. Poličevića. Gradja za pravnu istoriju V. Testamenat iz svršetka XVII. vijeka i sentenca iz prve polovice XVIII. vijeka (prilog za sudbenu istoriju u Crnoj Gori.) Priobćio Marko Dragović. — Diplomacija i progres od And. Lorela, preveo K. Petrović. — Književni pregled. — Glasnik. — Ponoć (iz Tasinih beležaka) VI. — Zvezek 10. za oktober ima naslednjo vsebino: Jedna novica u našem zakonodavstvu, od Pavlovića. — Dokazna teorija u našem krivičnom postupku od M. P. Jovanovića. — Gradja za pravnu istoriju. VI. Od M. R. V. — Srpsko pravničko društvo. IV. Telegrafski pozdravi ovogodišnjem zboru. V. Rad odbora. — Primenat čl. 89. zakona o opštinama od Jer. I. R. — Iz sudnice. — Povude u rešenjima državnoga saveta, Saopštava Jevrem I. — Iz pravnčkoga odbora, od M. K. Br. — Književni pregled. — Glasnik. — Ponoć (iz Tasinih beležaka.) VII. — Zvezek 11. za november prinaša: O položaju porodice i nasljedstva u pravnom sistemu, Studija V. Bovišića. — Trgovačko pravo i njegov istorijski razvitak od Spasoja Radojičića. — Treći kongres za kriminalnu antropologiju od dr. M. V. Vasića. — Zenička kaznionica u Bosni od M. B. Vesnića. — Pravo slobodne odbrane od Jov. Milovanovića. — Iz sudnice. — Književni pregled. — Glasnik. — Ponoć. VIII.

Znanstvene knjižnice, što je izdaje kr. hrv.-slav.-dalm.-zemalj. vlada, odio za bogoštovlje i nastavu u Zagrebu“ — došla sta nam I. in II. zvezek.

Prvi vsebuje „Trgovački zakon, tumač zakonskomu članku XXXVII. 1875 — — uz obzir na avstr. i bosansko-herceg. trgovački zakon — napisao dr. Fran Vrbanić. U Zagrebu, 1892. Vsebina, ki je podana v kakor mogoče kratki obliki, (485 strani), z dodatkom — naredba glede trg. registrov — 497 strani) urejena je sistematično. Knjiga namenjena je v prvi vrsti slušateljem prava in trgovcem. Vsebina njena razpade v dva dela, prvi govori „o trgovcih in trgovačkih društvih“, drugi o trg. opravilih („trg. poslovi.“) Vsako trg. društvo ima svoj posebni „naslov“ ali

„poglavje“ le „prigodne trg. zajednice“ razpravlja pisatelj v §-u 11. „općenite primjetbe“ na str. 65 i. n. V drugem delu najdeš v naslovu VI. sicer kratko, a zelo podučljivo razpravo o vrednostnih papirjih, ter v naslovu XII. „asekuracionalni posao“, kateri razpade v poglavja: „općenite ustanove“, „asekuracija proti šteti“, „asekuracija života“, ter „uzvratno osiguranje“. To poglavje je jako znamenito, ker je navadno pogrešamo v drugih enakih delih. Knjiga je res povsem lep dar hrvatskim pravnikom, a tudi slovenski pravniki in trgovci pozdravljali bodo z veseljem to povsem izvrstno delo veleučnega poznavalca trgovinskega prava — ne samo z ozirom na to, da imajo v mnogih slučajih opraviti v trgovinskih zadevah s Translitavo, ampak tudi radi tega, ker se pisatelj, kakor nam uže pové naslov knjige, vedno tudi ozira na avstrijsko trg. pravo, katero je bilo itak ogrsko-hrvatskemu trg. zakonu prvi in najizdatnejši vir.

Drugi zvezek je: Kazneno pravo po dru. K. Janki napisao dr. Josip Šilović. U Zagrebu 1893. Ta knjiga urejena je po poznatem delu dra. K. Janke „das öst. Strafrecht“, ki je edino po vsem dovršeno sistematično delo o našem kazenskem pravu. Kar je bilo mogoče, drži se pisatelj — kateremu ni dostajalo časa, da bi dovršil povsem lastno delo, — izvirnika Predrugalil je pa originalni tekst, če so to zahtevali hrvatski državni položaj in posebni hrvatski avtonomni zakoni, ki se razločujejo od naših, o katerih govori seveda originalni tekst. Da se pa omogoči knjigo rabiti tudi hrvatskim pravnikom iz Dalmacije in Istre, nahaja se originalni tekst v opazkah. Omeniti moramo še, da se razločuje ta izdaja od originala v tem, da najdeš v §-u 16 pregled literature francoske, belgijske in laške, čegar v izvirniku ni.

Na to zbirko in dosedaj izišla zvezka, o katerih bomo prilično bolj obširno poročali, opozarjamo posebno naše dijake, kateri nimajo dosedaj niti jedne slovenske pravniške učne knjige, ki bi bila pisana na znanstveni podlagi, in naj se torej poslužujejo marljivo vsaj hrvatskih.

Povšechné české dějiny právní. Sepsal I. U. dr. Jaromir Čelakovsky. — V Praze. — Tiskem J. Ottý 1892.

Das gewerbliche Arbeitsverhältnis nach öst. Rechte mit Einschluss der Unfall- und Krankenversicherung der Arbeiter. — Von dr. E. Pfersche. Na Dunaji. Manz 1892.

Die Geltendmachung der Coupons der Staatsbahnprioritäten im Auslande u. das öst. Curatorengesetz. Von dr. Josef Weil. — Na Dunaji, Manz 1892. Posebni, nekoliko predrugalčeni natis člankov priobčenih v „Jur. Blätter“. 1892. I. V tej knjigi razpravljano vprašanje razburilo je jako duhove v zadnjem času.

Lehrbuch des deutschen Strafrechtes. Von Dr. Fr. v. Liszt. — V. izdaja. Berolin, Guttentag 1892. — Ta knjiga najimenitnejšega kriminalista sedanje dobe bode tudi avstrijskim pravnikom koristna, posebno z ozirom na to, da stojimo sedaj uprav v sredi zakonodavskega delovanja glede prepotrebnege novega kazenskega zakona.

„*Das öst. Lagerhausrecht*“. Von dr. Karl Adler. Berlin. Heymann 1892. Pisatelj razpravlja določbe zakona z dné 28. aprila 1889, št. 64 drž. zak. Ocenitev tega zakona je deloma preostra, večji del pa povsem opravičena. Knjiga, katera nima — pri nas posebno glede novih zakonov običajne — oblike komentara, obdeluje sistematično in temeljito znanstveno napolnjeni predmet.

„*Commentar zum öst. allg. bürg. Gesetzbuche*“. Von dr. M. Stubenrauch VI. izdaja, katero sta zopet preskrbela dr. Schuster in dr. Schreiber. I. na Dunaji, Manz 1892. — Ta komentar je uže iz prejšnjih izdaj predobro poznat vsem avstrijskim pravnikom, da pač ni treba o tem več govoriti. Nova VI. izdaja izhajala je, kakor poprejšnje v sešitkih. Izdajati se je začela uže l. 1890; ter je prvi del sedaj povsem dovršen. Preskrbitelja te izdaje zasledovala ter porabljala sta marljivo določbe najv. sodišča, razne pravniške publikacije ter zakonodajstvo. Na straneh XV. do XX. nahaja se pač prva razprava o zasebno-pravnih nasledkih zakonov glede nove kronine ali avstrijsko-ogrske veljave. Priljubljena knjiga ohranila si bode v praksi dolgotrajno veljavo, posebno radi tega, ker ima komentar Pfaff-Hofmannov preobširno podlago in ne bode še tako kmalu dovršen.

Les lois d'assurance ouvrière a l'étranger. I. Assurance contre la maladie. Par Maurice Bellom, Ingenieur du corps des Mines. Paris, Librairie nouvelle de droit et de Jurisprudence. Arthur Rousseau. 1892. 664. stranih v 8°. —

Zur Lehre vom sogenannten in fraudem Legis agere — Dr. J. Pfaff, na Dunaji. Manz 1892.

Diebstahl und Beleidigung. Rechtsvergleichende und kriminalpolitische Studie mit besonderer Rücksicht auf den österr. Strafgesetzentwurf dr. J. Lammasch, — na Dunaji — Manz. 1892.

Der jugendliche Verbrecher im Strafhaufe von Karl Klemens Hartmann. — V 99. sešitku v zalogi J. F. Richterja v Hamburgu izhajajočih „Deutsche Zeit- und Streitfragen.“

Slovensko-nemški slovar — izdan na stroške rajnega knezoškofa ljubljanskega Antona Alojzija Wolfa — uredil M. Pleteršnik — prvi sešitek — v Ljubljani — založilo in na svetlo dalo knezoškofijstvo — tiskala Katoliška Tiskarna 1893. I. O tem slovarji govorili bodemo še natančneje.

Deželni zakonik za vojvodino Štajersko. Leto 1892. (Dalje.) VI. kos. Izdan in razposlan dne 16. majnika 1892. 8. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 1. majnika 1892, o Najvišjem potrdilu sklepa deželnega zbora z dne 16. marcija 1892, zastran pobiranja višjih občinskih doklad v krajni občini Radmer za leti 1891 in 1892. 9. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 1. majnika 1892 o Najvišjem potrdilu sklepov deželnega zbora z dne 11., 14. in 15. marcija 1892 zastran pobiranja višjih okrajnih doklad v okraju Cmurek za leto 1892 in v okraju Birkfeld za leti 1891 in 1892, dalje zastran pobiranja višjih občinskih doklad v tržni občini Ivnic za leto 1892 in v krajnih občinah Stadl, Sv. Jurji, Steinach,

Riegersdorf, Sv. Mihael in Sv. Štefan onstran Ljubnega. 10. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 24. aprila 1892 zastran imenovanja namestovalcev izpraševalnim komisarjem za izpit o parnih kotlih na Štajerskem. — VII. kos. Izdan in razposlan dne 21. majnika 1892. 11. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 11. majnika 1892 o Najvišjem potrdilu sklepa deželnega zbora z dne 18. marcija 1892 zastran pobiranja višjih občinskih priklad v tržni občini Obdach za leto 1892. 12. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 11. majnika 1892 o Najvišjem potrdilu sklepa deželnega zbora z dne 16. marcija 1892 zastran pobiranja naklade od piva v občini Strassen za leto 1892 do vštetega 1896. 13. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 11. majnika 1892 o Najvišjem potrdilu sklepov deželnega zbora z dne 16. in 28. marca 1892 zastran pobiranja višjih občinskih priklad v krajnih občinah Gröbming, Reichsstrasse, Pilštajn, Kōčiče, Čermožiše, Nadole, Žetale, Mitterlobming Trofaiach, Mürzzuschlag in, Mürzsteg za l. 1892. 14. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 14. majnika 1892, o Najvišjem potrdilu sklepov z dne 14., 15. in 16. marcija 1892 zastran pobiranja višjih okrajnih priklad v okrajih Stainz, Weiz, Murava, Mariazell, Oberwölz in Liezen za leto 1892. — VIII. kos. Izdan in razposlan dne 4. junija 1892. 15. Postava z dne 11. majnika 1892 veljavna za vojvodino Štajersko, o ustanovitvi deške meščanske šole v Brucku ob Muri. 16. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 20. majnika 1892, o Najvišjem potrdilu sklepa dež. zbora z dne 16. marcija 1892 zastran pobiranja naklade od piva po 50 kr. za hektoliter v tržni občini Laško za leto 1892, 1893 in 1894. 17. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 21. majnika 1892 o Najvišjem potrdilu sklepa deželnega zbora z dne 24. marcija 1892 zastran pobiranja višjih občinskih priklad od vseh neposrednih cesarskih davkov v krajnih občinah Sv. Peter ob Kammersberg-u in Oberwölz.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. januarija 1893.

— (Iz kronike društva Pravnika.) Dne 6. t. m. imel je društveni odbor sejo, v kateri je poročal urednik pravne terminologije gosp. dr. J. Babnik o svojem uspešnem delovanju. Terminologijsko delo napreduje tako vrlo, da se je nadejati, da izide prvi zvezek terminologijskega slovarja še tekom prve polovice tega leta. Odbor ukrepal je v tej seji tudi o bodočej glavni skupščini ter določil dan in postavil dnevni red. Vabilo na glavno skupščino priobčujemo na zadnji strani.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: Finančni tajnik baron Kober finančnim višjim inšpektorjem v področji finančne direkcije v Trstu; namestniškim tajnikom v Gradci dosedanji vodja c. kr. okrajnega glavarstva v Brežicah Adolf Botondi vit. Arailza; začasni okrajni komisar W.

Haas definitivnim okrajnim komisarjem za Kranjsko; vladni koncipist A. pl. Fladung začasnim okrajnim komisarjem; začasni vladni koncipist baron Reebach def. vlad. koncipistom in konceptni praktikant R. Wenedikter provizoričnim koncipistom; namestniškima koncipistoma za Primorje imenovana sta konceptna praktikanta A. vitez Wiedemann-Warnhelm in dr. E. Fabieri; računskim svetnikom pri računskem oddelku deželne vlade kranjske računski revident Josip Twrdy; okrajni komisar v Ljubljani dr. Fran Heinz ministerijalnim koncipistom v ministerstvu za pouk in bogočastje; v področji višjega sodišča v Trstu avskultantom praktikanti: V. Devetak, A. Antončič in R. baron Farfaglia; konceptni praktikant pri policijskem ravnateljstvu v Gradci Anton Pešec policijskim koncipistom pri istem uradu; sodnimi tolmači za slovenščino pri dež. sodišči v Gradci za kazenske in civilne zadeve in pri obeh mestno delegovanih okrajnih sodiščih za Gradec in okolico gg. Toma Mlakar, uradnik štajerske hranilnice, Josip Faganelj, pravnik, Josip Polanec, poštni asistent, in dr. Ivan Klasinc, odvetnik; notarski kandidat dr. Josip Haas v Ptujii notarjem v Dobrli vesi na Koroškem. — Premeščen je okrajni komisar Prinzig iz Krka v Gorico. — V pisarno gosp. dr. Papeža v Ljubljani ustopil je odvet. kandidat dr. Jos. Georg, v pisarno gosp. dr. Hudnika v Ljubljani pa dr. I. Vilfan.

— (Umril) je dne 25. decembra 1892. po dolgotrajni bolezni gosp. Josip Hiti, c. kr. sodni pristav. Služboval je dlje časa v Senožečah in v Kranji ter naposled pri c. kr. delegovanem sodišči v Ljubljani. R. i. p. — Dne 7. t. m. umrl je na Dunaji dvorni svetnik g. dr. I. Štefan, vseučilišni profesor in podpredsednik cesarske akademije znanostij.

Opomin in prošnja.

Tiste p. n. gospode člane našega društva in naročnike na naše glasilo, kateri so za pretečeno leto še na dolgu društvenino oziroma naročnino, prosimo vljudno, da blagovolijo v kratkem vsaj do 1. februvarija 1893 poravnati zaostalo društvenino oziroma naročnino.

V Ljubljani, dne 1. januarija 1892.

Odbor društva »Pravnik.«

Vabilo.

Odbor društva »Pravnik« v Ljubljani vabi uljudno vse gospode društvene člane na

glavno skupščino

katera bude dne 26. januarija t. l. ob 8. uri zvečer v klubni izbi hotela „Slon“ v Ljubljani.

Dnevni red.

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo tajnika o društvenem delovanju.
3. Poročilo tajnika o stanju terminološkega dela.
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo računskih preglednikov.
6. Volitev:
 - a) načelnika;
 - b) 10 odbornikov.
7. Volitev dveh računskih preglednikov.
8. Posamezni nasveti.

V Ljubljani, dne 6. januarija 1893.

K obilni udeležbi vabita uljudno

za odbor:

Dr. Fr. Papež
načelnik.

Dr. Val. Krisper
tajnik.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu I. zvezek.

Ta knjiga, ki je izšla ravnokar, velja 1 gld. 40 kr., po pošti sprejeta pa 1 gld. 50 kr.

Anton Levec,

c. kr. sodni pristav v Ljubljani.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 števil. 119 državnega zakonika

z dodanim

zvršitvenim propisom

in

**drugimi zakoni in ukazi kazenski
postopek zadevajočimi.**

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani.
Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

Dobiti je v „Národni Tiskarni“ v Ljubljani.
Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je
2 gld. 50 kr., za nečlane 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

